

اللہ تعالیٰ نا زیبا غا پنک

المعرجل جلالہ:

عزت ترک آ

المذلل جل جلالہ:

ذلت ترک آ

داہڑو سر آ اسم مبارک آ سیکن میرہ اسہ سفت
اس نوشتہ کنگک، او دادے کہ عالم دیک
فرمانیبو کہ ”المعرجل جلالہ“ ہموذات ع پارہ
ہراتینا رکھتنگک ناسوب آن تینا دوست آتے
اعزاز عطاء یک، و تینا رحمت آتیبی اوفتے
سیر نوریک، ولدا اوفتے کل آن زیات عزتی
آ ارا (جنت) اٹ پتر بکک، و اوفتے تینا
دیدار ع نصیب یک، بہر حال ”المعرجل
جلالہ“ تینا دوست آتے مدام عزت ایک، و
”المذلل جل جلالہ“ ہموذات ع پارہ ہراتینا
دشن آتے تینا معرفت آن محروم تھک، و تینا
مخالفت ناسوب آن اوفتے ذلیل یک، ولدا
تینا زندان جاہ (جنم) آراہی یک، و تینے
آن مریک تہا، مطلب داس کہ ”المذلل جل
جلالہ“ تینا دشمن آتے ذلیل و خوار یک۔

قرآن پاک اٹ دا بابت اللہ تعالیٰ فرمائنگ
”و تعز من تشاء و تذلل من تشاء“ یعنی اللہ نا مشنا
کس اسے عزت ایستے یا ذلیل و خوار ک۔
مفسر آک نوشتہ کریو کہ اللہ پاک بندغ ع کل
آن زیات شرف مند جوڑ کرینے، و اودے وڑ وڑ
انا عزت تے، و لے بندغ آتیب کل آن
زیات انگا درجہ اللہ نا شوک آ تقوی دار آ بندغ
نا، کہ تینے گناہ تیان مروتورے، و رب ع تینا
راضی تے، حضرت ابن عباس فرمائنگ کہ
مخلوق نا شوک آ ہمو بندغ عزتی ع، ہراڑتون
دولت مرے، و لے خدا نا شوک آ تقوی دار نا
عزت زیات ع۔

ازبن الحسن ابابکی

ورسالہ خاک دا زمواری ٹی احمد در شیخ
اس تخرہ؟ اونا خوانفوک و زبان ع ہیل
تروک آ ادارہ خاک احمد درالمی ع؟ ہندن
ہر کاریم کن برجاہ تب و چاگرڈ اس بکار
مریک۔ نئے آن ٹی وی سلیس، ریڈیو
پدما، ڈرامہ خاک سلیم، اسٹیج ڈرامہ
خاک برجاہ تب و چاگرڈ اس ختنوس۔ فلم

زبان و زبان پاروک آتا نمائندگی کن
بسن ع بین زیات بھنگ۔ خام ع بسن
کننگ کن انسانی جوڑہ غان ہم کاریم
ہلنگ۔ زبان اس کہ انسان ع جوان ع
انسان اس پک کننگ نا بود آن پدسلے، تو
اونا پاروک آتا کچ کم مرسا کا بک۔ او
لائی انت ع؟ پوسکن آ علم ع تینے ٹی
جاگہ تنگ ع۔ زبان ع روم ترک آ

وسیلہ غائبی پاداری انگ ع، اونا پادار
آتا است بڑی ع۔ مگہ اسہ ہم دے کی ع
اخبار ایٹ شوک انا زبان تون سیالی
منگ یک؟ بیدس ٹی وی چینل اسے
آن اینوسٹی ہنگ نا تنگ پورومنگ
کیہ؟ ایف ایم اس ہمو زبان نا پن
اٹ مف، اونا تالانی امر مرو ع؟ ہرا
زبانک شون ہلکنو، زرہ اس اوقتا تاریخ آ
ہنگے، اینو اوقتا کڑد ائی لس مخلوق نا
زمواری تے ہنگے، گڑا سما تھک کہ
زبانک شون امر بلیرہ؟ زبان اسے نا
جوان و تالان ع ڈکشنری اس زبان اسے
ناشونداری ائی احمد رکم ایک؟ زبان
اسے ٹی جوڑ مروک آ فلم آک زبان ع
ہراڑے سرکیہ؟ زبان اسے نا ڈائجسٹ
امیت ودی منگ یک۔

گپ و تران

زبان اسے ناروم سرکار نا درگہ غائنتے؟

..... و حیدر ہیر

داہیت تو پک ع کہ دنیا نا ہر زبان نا بنائی
رہوم ائی ریاست نا دو سنے، وارے۔
نصاب تون اوار زبان تون گندوک آکل
بش آتا است بڑی ع کرسا کرینے۔
ولے سرکار اسہ وخت و زمانہ اسے ٹی
مہروان آتا دوٹی مریک، وخت وخت
مہروان آتا کماشی نا وخت و پاس گوڈ ہم
مریک۔ گڑا ہمو زبان نا پاروک آک

تینا زبان نا زمواری تے پورو کیہ۔ ہمو
بنائی آ کاریم ع مستی دیرہ۔ گڑا وخت اس
دن ع ہم بریک کہ روم ہلوک آ زبان تینا
ویل آ تیان پیش تھک، و ہمو زبان نا
کمک لس مخلوق نا ویل آتا کماشی ع
یک۔ دن ہمو تم مریک ہرا تم زبان نا
پاروک آک تینا زبان تون مہر کیہ۔
زبان تون ہم گرنج آتش بندغ و ادارہ
غائتون تینت مہر کرسا تینا نا زمواری
تے پورو کیہ۔ ننتے کہ ہمو شوخ و ادارہ
خاک سوگوی نچس تو زبان پدسلے یا گم
مرسا کا بک۔ براہوئی زبان نا بنائی آ
کاریم و ردومی آ سفر ائی ہراڑے انگریز
سرکار کاریم کرے، ہموڑے دا ملک انا
جوڑ منگ آن گڈ سرکاری کماشی ٹی

اخبار، رسالہ، ریڈیو، ٹی وی وادی ادارہ
غائتا است بڑی مس۔ باید تو داس کہ دا
رداٹ شوک آ بندا و آتے مستی دنگ کن
دانا پاروک آک تینا زمواری تے پورو
کرور۔ ولے دن متو۔ ننتے کہ سرکار تو
سیاسی وڑاٹ سرمایہ کاری یک، ہراش
ائی اونا منخت آک پورومش تو ہمو شوخ
انائے بیرہ کماشی ع ایک، بلکن اودے
پین خراب یک۔ گڑا اوزبان نئے اوقتا
پاروک آتا جوان وڑاٹ نمائندگی ع
یک، نئے اوڑکن روزگار نا وسیلہ غائتے
ملک۔ نئے تاریخ، دودر بیدہ غائتے پین
دروشم تنگ کن سرمایہ کاری یک۔ شون
ہلوک آ زبان آتا شیر و باگل، فن و فنکار،
اخبار و کتاب، غرض دا کہ ہر ہمو شوخ کہ

تینا زبان نا زمواری تے پورو کیہ۔ ہمو
بنائی آ کاریم ع مستی دیرہ۔ گڑا وخت اس
دن ع ہم بریک کہ روم ہلوک آ زبان تینا
ویل آ تیان پیش تھک، و ہمو زبان نا
کمک لس مخلوق نا ویل آتا کماشی ع
یک۔ دن ہمو تم مریک ہرا تم زبان نا
پاروک آک تینا زبان تون مہر کیہ۔
زبان تون ہم گرنج آتش بندغ و ادارہ
غائتون تینت مہر کرسا تینا نا زمواری
تے پورو کیہ۔ ننتے کہ ہمو شوخ و ادارہ
خاک سوگوی نچس تو زبان پدسلے یا گم
مرسا کا بک۔ براہوئی زبان نا بنائی آ
کاریم و ردومی آ سفر ائی ہراڑے انگریز
سرکار کاریم کرے، ہموڑے دا ملک انا
جوڑ منگ آن گڈ سرکاری کماشی ٹی

ایلوپنہ غاتیا

2 میکوپنہ

نوشتا تک: براہوئی افسانہ ناروم (2)

(غنخو ارحیات)

صوفی رنگ: بلھے شاہ

(پروفیسر حسین بخش ساجد)

3 میکوپنہ

نوشتا تک: ”چراغ ناروشانی“ نا تنقیدی جاچ

(شاپین بارانزی)

4 میکوپنہ

شوکار: تنقید نا گیک

براہوئی ادبی حوال: پروفیسر عزیز مینگل

(عبدالقیوم بیدار)

سیرت سرور کائنات: منظوم (20)

(حاجی شاہ بیگ شیدا)

5 میکوپنہ

ورنا گل: بے روزگاری نا دین

(جعفر قمبرانی)

حوال: مست تو کلی انسٹیٹیوٹ نا دود

(عمران لہڑی)

6 میکوپنہ

اشتبہار

7 میکوپنہ

نوشتا تک: یار جان عبدالصمد، تعلیم بے کار بپک

(کا مرید زیب النساء)

8 میکوپنہ

اشتبہار

All about #Brahui

براہوئی نا بارواٹ، براہوئی ٹی

تالار

talarbrahui.com

talar_brahui

تالار

talarpub@gmail.com

نوشتانک

براہوئی افسانہ ناردوم

..... عنخوار حیات

(2)

صوفی رنگ

..... حسین بخش ساجد

(صوفی رنگ پنی آداش اٹی پنی آصونی بزرگ شاعر آتا کلام نا براہوئی منظوم ترجمہ غاتے پیش کتننگ۔ تاکہ خوانوک آک اوفقا فلرانا بڑزی وکلاہو آن واجب مریر: پروفیسر حسین بخش ساجد)

بلھے شاہ:-

تصور نا چاہوک آ عالم آتار دات بلھے شاہ صوفی شاعر آتینی کل آن بھلا و پنی آصونی شاعر۔ ہندن پنجاب نا ہم بھلا و شرفدار آ صوفی شاعر، ہرا کہ تصوف نا تعلیم آچ آ راج اٹی عام کرے۔ سید خاہوت نا دا پنی آ شخصیت، پیران پیر شرف عبدالقادر جیلانی تون چاخر دہ پشت اٹی اوار تمک۔

کلام بلھے شاہ:- (4)

گہس دشمن گہس دوست آ ہننن آ گہس مجنون آ او، وخت اس او لیلی گہس او مرشد آ، وخت اس مرید آ

☆☆☆

کلام بلھے شاہ:- (5)

مش آن جوڑ، نئے ای خاخر آن اٹ ب، خواناٹ چچ ای تھوٹ نئے جوڑ اٹ ہوا و نئے کہ دیر آن 'الف' نا چس آ کس اتون ختوٹ اریٹ ای بیرہ مثل اٹ مش انا توار نا ارفپہ دا مش آن دنا توار آ 'ع' و 'غ' انا فرق انا الو سما بلھیا! انا مہر اٹی ہوغاٹ ای داخس الف آن خبر مس دا راز انا دن کہ نٹ اٹی بے اوار مرید

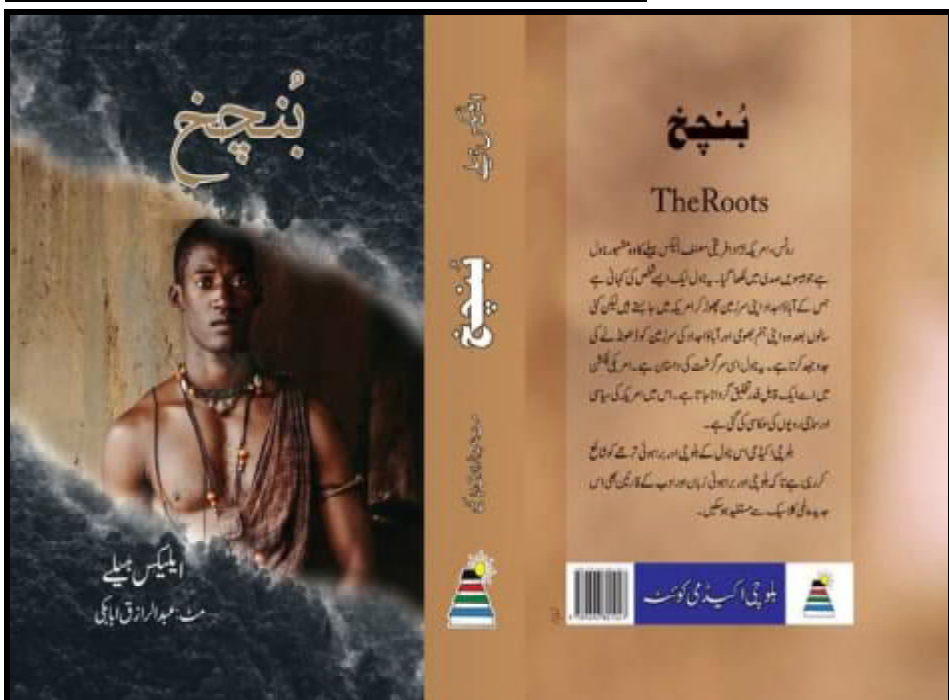
باقعدہ کتابی دروٹم اٹی شینک تو متنو ولے ہفتہ ٹی تلار اٹی شینک مسنوں۔ براہوئی افسانہ ناردوم سوہر و پیکن آ، براہوئی افسانہ ناردات پین مف ای نا اومیت افٹ اٹنے کہ ہراوڑ انا افسانہ غاک مون آبتنگ آ داقتیان لگک کہ کنا افسانہ نگار خواتنگ آ تیوی جہان ناراجی، سیاسی، نفسیاتی ویل واقعہ غاتون ہنگرچ ہروڑ اٹ مشاہدہ و مطالعہ کتننگ آ تینا راج انا ڈکھ ویل، ضرورت خواست و گرج آتے ہم پشما نوشت نا قالب اٹی انگ آ۔

ولے گڈیکو ہیبت ہمو اڈیکو سرناس ہیبت آ کہ داسکان براہوئی ادب اٹی علمی و ادبی بندا آتانا افسانہ غاتا تنقیدی چاچ مون آتے، ہرا اسہ بھلو علمی نزوری اسے، اٹنے کہ ہرا وخت اسکان تخلیق اسے نا بارواٹ تنقید مون آ بٹک، ہمو وخت اسکان تخلیق تینا اہمیت آ خنک تخلیق آ سوہرا نگ علمی آ تنقید چوست کیک بڑز اتیک و تنقید مہنگک نا سوب آن داسکان نثری پڑ آتے خاص آرد عمل اس فیڈ بیک اس نظر بٹک۔ تنقید مس تو نانا دا افسانہ پین روم ہلیک دا کان گیشتر گچین وز بیامریک۔ براہوئی افسانہ ناردوم ناردات بروک آتاک آہیت ن کوشت کرون کہ تینا ہرا اسہ افسانہ نگار نا نوشت و تخلیق ناردات جتا جتا گپ کین

(’پانی: افسانہ غاتا دا لڑو بند آ قاسم ناز بلوچ کروک آ افسانہ غاک سوشل میڈیا غا تو بٹنگ نا پوکاری اٹی شون تروک آ لڑ آن ہر فنگانے، وولے داسکان سرجم کتابی دروٹم اٹ شینک ہرا کہ تلار نا ویب سائٹ آ شینک مسنہ منتو، ہرافتا اشاعت نا بھاز گرج آ تاکہ سوشل میڈیا غان پشٹن نا خوانندہ غاک دا گچین آ داوخت اسکان براہوئی اٹی افسانہ غاتا ناردات شینک مروک آ کتاب آک پست و پشٹ نا گوشت آ خوک شافانو۔ گڑ اس افسانہ نگار ہندن آ اریر ہرافتا کتاب آک داسکان شینک منتو اٹھت اسہ سوہر و پیکن آ افسانہ نگار اس خواجہ خادم لہزی آ کہ انا جہانی ادب آن ترجمہ کروک آ افسانہ غاتا کتاب ’گنگ دام‘ بھاز مہا لوشینک مسنہ، خادم لہزی نا تخلیق افسانہ لکھرہ ہرافتا افسانہ غاک داسکان

2000ء آن پد جہانی سیاسی حالت آک 9/11 آن گڈ جتا دروٹم اس دوئی کریر، پدا داڑے 2006ء آن اس مارشل لاء اسے نا خراب آ دور اس نا ڈیہہ وٹکین آن گدارا، ہرانا اثر نئے بیرہ ناراج آتا بلکن نازنداننا ہر شخ آ زبان و ادب، ثقافت، تعلیم، نفسیات و معیشت آ ہم بھاز متاثر کرے، تو دا اثر نئے نانا افسانہ نگار نا افسانہ غایت ہم نظر بٹنگ آ۔ 2000ء آن گڈ براہوئی اٹی شینک مروک آ افسانہ نا شخ اٹ شینک مروک آ کتاب آک داؤل آ:

#	کتاب نا پین	نوشتہ کار	شینک سال	شینکار
1	صاف انا استار	طاہرہ احساس بٹک	2001	براہوئی اکیڈمی کونینہ
2	گدان نا گندار	نور احمد پرکاڑی	2001	براہوئی اکیڈمی کونینہ
3	نود	حمیرہ صدف حسنی	2004	براہوئی ادبی سوسائٹی
4	زنداد	عارف ضیاء	2005	براہوئی ادبی سوسائٹی
5	گرنگ	نیلیم موہل	2006	براہوئی ادبی سوسائٹی
6	اڈیکونن	منیر اثر ریاضی	2008	براہوئی اکیڈمی کونینہ
7	سہب انا مزمل نمراف	ڈاکٹر عزیزین میٹگل	2009	براہوئی ادبی سوسائٹی
8	چیدہ	عنخوار حیات	2011	مہر در پبلیکیشنز کونینہ
9	دتر ناخو بیک	رحیم ناز	2014	براہوئی اکیڈمی
10	مزل نا زنداٹ	حسن ناصر	2014	مہر در پبلیکیشنز
11	سمندر ملاس آ	اکرم ساجد	2015	براہوئی اکیڈمی
12	نازین	ڈاکٹر سعید تہتم	2016ء	مہر در پبلیکیشنز
13	نخل	حمیرہ صدف حسنی	2016ء	براہوئی ادبی سوسائٹی
14	کنا بہشت	رحیم زام	2017ء	براہوئی ادبی سوسائٹی
15	باریم	عامر فیاض	2017	آماج ادبی دیوان مستونگ
16	چیمانٹ	حسن ناصر	2018ء	آماج ادبی دیوان مستونگ
17	بے ہندا بندنی	عبدالرازق اباجی	2018ء	آماج ادبی دیوان مستونگ
18	اینوم خدا خوشے	عمران فریق	2018ء	شیوان ادبی کاروان ڈاک نوٹیک
19	نیام آنا بندغ	افضل مراد	2019	براہوئی ادبی سوسائٹی
20	تق نا تاشیر	برکت زیب سالانی	2019ء	راسکوہ ادبی کاروان نوٹیک
21	زند، زندان اسے	عنخوار حیات	2020ء	اوتان کلچر اکیڈمی

پنی آناول ’روس‘ انا عبدالرازق اباجی نا قلم اٹ کروک براہوئی بدل ’بچ‘ نا پین اٹ بلوچی اکیڈمی نا کنڈ آن شینک مس

تنقیدی جاچ

ناول ”چراغ ناروشنائی“ نا تنقیدی جاچ

رہینگ۔ ناول اٹی خوک انا اسکول اٹی خواننگ وخت آخلق آن شار (اسکول) آ ہنگ بنگ و سائیکل نا پتھر متنگ، ایلو بھلا شار انا بھلا درسگاہ (کالج) اٹی خواننگ وخت آ ہاسل نارہنگ و کالج نا چاگڑد نا جوان غنڈارہ اس مون آاتنگانے۔

”چراغ ناروشنائی“ میڈیکل نا اسٹوڈنٹ آتے کن اسے گا بیڈ لائن اس ہم ارے۔ جان جوڑی نارواٹ راہشونی ہم یک۔ شار انا ہائی اسکول اٹی برف انا گولے کنگ آن و شین ناگٹ انا خرابی، بھاز چلم چنگ آن و شین ناباوه اٹی بی متنگ، داگل ناول اٹی زند انا بارواٹ راہشونی نا کسرغ۔

مکالمہ نگاری کہ ناول نا اسے خاص ایشی اسے، ”چراغ ناروشنائی“ اٹی بھاز کم خٹنگ۔ اسے، ہموڑے نوشکار آتے کن ہم سچ اسے و لے مکالمہ نگاری نا کتی غنڈارہ کشی پور ویک کہ دا ناول اٹی جوان غنڈارہ ساڑی ارے۔

ہراڑے دا ناول اٹی اسے بھاز بھلو زوری اس ارے، ہموڑے اسے بھاز بھلو موک اس ہم ارے کہ زوری نا اثر اے گوک۔ ”چراغ ناروشنائی“ نا ایلو چندی جوانی تیان بیدس اسے بھلو جوانی اس دادے کہ سچ آ ناول اٹی نئے

ارے زہیفہ نا تھیڑوہ، نئے لمہ مشر نا مر متنگ، نئے بلغز و ملخو نا خٹنگ۔ مطلب کہ سچ اے جا کہ اس Negative وڑ انا واقعہ اس خٹنگ۔ سچ آ ناول اٹی شائنگی اے اصل دو آن یلہ کنگنٹے۔ مدام Positive رویہ غاک ساڑی اے، ہرا کہ ایو نا داخت انا بھلا گرج اے۔

دا ناول اٹی ڈرڈ، غم و زند انا زری آ Negative وڑ انا اثر شاغوک آپالوتے مرختنگانے۔ بیڑہ ارا واقعہ مریرہ۔ اسٹ و شین نا باوه (شکر خان) نا نا جوڑی ہرا کہ بھاز چلم چنگک نا سوب آن اٹی بی نا شکایت مریک، ایلو و شین نارے (دانا پین اے ناول

راہوٹی اٹی لکھنکار۔ دا ناول ”چراغ ناروشنائی“ نا کسہ اسے خاہوت، بلکن اسے خاہوت اسے نا اسے باقی (مشر) و شین نا زند انا زری آ چرخ یک۔ و شین اسے خلق اسے اٹی ودی مریک۔ ہندا خلق انا پرائمری اسکول اٹی پنچیکو جماعت اسکان خواتک۔ اوکان پدشار انا ہائی اسکول آ

کاپک۔ دا شار انا اسکول اٹی میٹرک کنگنٹ آن پد ایلو بھلا شار آ کاپک۔ داڑے ایف ایس سی ولدا ہندا شار اٹی میڈیکل کالج اٹی خواتک، ایم بی بی ایس یک۔ و شین شار انا پرائمری تعلیم آن پد کہ شار انا اسکول آ کاپک، اودے اونا باوه سائیکل آ دیک اٹیک۔ ولدا کہ ایلو بھلا شار انا کالج اٹی خواتک تو ہمو شار اٹی کالج نا ہاسل اٹی

نا مون اے براہوٹی ادب نا پارہ غا کرے۔ مسٹیکو دا ہیبت ہم حوصلہ افزا اے کہ ڈاکٹر گودی لس لکھنگ اے تو اردو آن بنا کرے، و لے تینا تخلیقی کاریم تے براہوٹی زبان اٹی برجا تخانے، کہ اونا افسانہ غا تا مجموعہ ”صحب انا منزل مر اف“، ناول ”چراغ ناروشنائی“

..... شاہین بارانزی

پناتے کن کسہ 2008ء، پاک ایجوکیشنل پروڈکشن لاہور، ”صحب انا منزل مر اف“ (براہوٹی افسانہ، براہوٹی 2009ء، براہوٹی ادبی سوسائٹی)، ”پرک آتال“ (براہوٹی، پناتے کن کسہ 2019ء، نیو کالج پبلی کیشنز کوئٹہ)، ”اللہ اکبر“ (براہوٹی، واقعہ، 2020ء رخشان پبلشرز)۔ شمشیکو ہندا ناول اے کہ برجاسال (2020ء) اٹی اوتان کلچر اکیڈمی نا مک اٹھینگ کنگانے۔

اسے ہیبت اس اسپکا تو ماپوس یک و لے ولدا حوصلہ افزا مریک کہ ڈاکٹر عزیزین مینگل 2007ء، 2008ء و 2009ء اٹی سال اٹی اسے کتاب اس لکھا، اوکان پد 2010ء آن 2018ء اسکان 9 سال اٹی اونا سچ اے کتاب اس مون آ بتو، لگا کہ ہندن کہ او لکھنگ اے اٹانے، و لے 2019ء اٹی اونا کتاب ”پرک آتال“، 2020ء اٹی ارا کتاب ”صحب انا منزل مر اف“، اے تو بھاز کوشٹ

ان پد ہم دوٹی کنگنٹ کٹھ، و لے افسانہ اس کہ عامر فیاض نا میٹرک آ کتاب اٹی ہندا پن یعنی ”صحب انا منزل مر اف“ نا پین اٹھینگ مسے، اودے خواناٹ۔ دا افسانہ اٹی افسانہ نا کلنیک نارواٹ نزوریک تو اریر و لے فکری وڑ اٹ کتے Visionary لگا و بھاز متاثر کرے۔ ہندا سوب اے کہ داسہ ڈاکٹر عزیزین مینگل نا ناول ”چراغ ناروشنائی“

ارٹیکو دا ہیبت ہم براہوٹی ادب کن حوصلہ افزا اے کہ ڈاکٹر عزیزین مینگل تینا لکھنگ نا بناوے تو اردو زبان اٹی کرے، و لے اوکان پد تینا قلم

اٹ کہ کنا ارٹیکو فون کنگنٹ آن پد تینت مہربانی کرے کتاب اے کسے آسر کرے۔ ڈاکٹر عزیزین مینگل نا داکان مُت پین چار کتاب شینگ مسٹو، ہرا فٹے اٹی ”پہاڑی عقاب“ (اردو، واقعات 2007ء، قلات پبلشرز کوئٹہ)، ”چاندی کی ٹہنی“ (اردو،

جنگ نا اسے افسانہ اس ”ڈگری شاہ“ نا مرکزی خیال اے زہیفہ افسانہ نگار جم نا زکاپی کرینے۔ ہرا کہ اونا افسانہ غا تا مجموعہ ”دتر نا خویک“ (براہوٹی اکیڈمی 2007ء) اٹی ”سرٹیفکیٹ“ نا پین اٹھینگ مروک اے۔ نیلم مول نا افسانہ غا تے داکان خواننگ کتھ۔ بیڑہ اسے افسانہ اس کہ عامر فیاض نا شین تزوک آ کتاب ”گچین آ افسانہ“ اٹی ”کچرہ ارے“ نا پین اٹھینگ کنگانے، او مون آن گدرینگانے۔ عامر فیاض، براہوٹی نا گچین آ افسانہ غا تے چوڈ کرسا کتاب اے ترتیب تے تو ظاہر اے ہیبت اسے کہ

”کچرہ ارے“ ہم نیلم مول نا افسانہ غا تا مجموعہ ”گرنگ“ 2006ء اٹی براہوٹی ادبی سوسائٹی، اونا ناول ”خون بہا“ 2015ء اٹی براہوٹی اکیڈمی نا بست و بند اٹھینگ مس۔ ڈاکٹر عزیزین مینگل نا افسانہ غا تا مجموعہ ”صحب انا منزل مر اف“ 2009ء اٹی ناول ”چراغ ناروشنائی“ ہندا دے کہ داسہ شینگ مس۔ ہندا رواٹ ڈاکٹر عزیزین مینگل، براہوٹی نیازی نوشکار تے اٹی ارٹیکو ناول نگار، چارٹیکو افسانہ نگار اے۔

ہندا منہ براہوٹی قلم کار آ تیان بیدس براہوٹی ادب اٹی نیازی قلم کار آتا ڈ کال نا اندازہ عبدالقیوم بیدار نا ایم کمل تھیمز ”براہوٹی نسائی ادب کا تحقیقی و تنقیدی مطالعہ“ 2014ء، آن مریک کہ ایلو نیازی قلم کار آتا ادبی کاریم تے اٹی بیڑہ اقوال زرین، نچو تیان بیدس پین ادبی، تحقیقی و تخلیقی کاریم خٹنگ۔ ہندا خاطر آن بیدار صاحب تینا تھیمز نا پڈ اے پڈ کنگنٹ کن زہیفہ قلم کار آتا تعارف اے نیام اٹھینگ۔

براہوٹی نیازی نوشکار (شش نوشکار) آتا نوشت آتے اٹی ہراڑسکان آب انا ہیبت مریک، داڑے نون دا پانگ کینہ کہ دا کلک نیام درجہ نا ادب پارہ اے۔ آمنہ یوسف موج نا افسانہ پانے مفس و لے کسہ تو اریر، ہرا براہوٹی ادب اٹی کسہ غا تا اسے کتاب اسے نا گیشتری اے کیرہ۔ طاہرہ احساس جنگ و جمیرا صدف نا افسانہ غاک ہم نیامی درجہ نا اے۔ مرڈی دا ہیبت حوصلہ افزا اے کہ طاہرہ احساس

اٹی سچ اے جا کہ اس پاش کنگنٹے) نا ایکٹیڈنٹ۔ مسٹیکو ہموڑے کہ شار انا ہائی اسکول اٹی گولے کنگنٹ آن و شین ناگٹ انا خرابی و اسدے انا اٹا۔ بس سچ آزند (سچ آ وخت آ ہاسل نارہنگ و کالج نا چاگڑد نا جوان غنڈارہ اس مون آاتنگانے۔

”چراغ ناروشنائی“ میڈیکل نا اسٹوڈنٹ آتے کن اسے گا بیڈ لائن اس ہم ارے۔ جان جوڑی نارواٹ راہشونی ہم یک۔ شار انا ہائی اسکول اٹی برف انا گولے کنگنٹ آن و شین ناگٹ انا خرابی، بھاز چلم چنگ آن و شین ناباوه اٹی بی متنگ، داگل ناول اٹی زند انا بارواٹ راہشونی نا کسرغ۔

مکالمہ نگاری کہ ناول نا اسے خاص ایشی اسے، ”چراغ ناروشنائی“ اٹی بھاز کم خٹنگ۔ اسے، ہموڑے نوشکار آتے کن ہم سچ اسے و لے مکالمہ نگاری نا کتی غنڈارہ کشی پور ویک کہ دا ناول اٹی جوان غنڈارہ ساڑی ارے۔

ہراڑے دا ناول اٹی اسے بھاز بھلو زوری اس ارے، ہموڑے اسے بھاز بھلو موک اس ہم ارے کہ زوری نا اثر اے گوک۔ ”چراغ ناروشنائی“ نا ایلو چندی جوانی تیان بیدس اسے بھلو جوانی اس دادے کہ سچ آ ناول اٹی نئے

ارے زہیفہ نا تھیڑوہ، نئے لمہ مشر نا مر متنگ، نئے بلغز و ملخو نا خٹنگ۔ مطلب کہ سچ اے جا کہ اس Negative وڑ انا واقعہ اس خٹنگ۔ سچ آ ناول اٹی شائنگی اے اصل دو آن یلہ کنگنٹے۔ مدام Positive رویہ غاک ساڑی اے، ہرا کہ ایو نا داخت انا بھلا گرج اے۔

دا ناول اٹی ڈرڈ، غم و زند انا زری آ Negative وڑ انا اثر شاغوک آپالوتے مرختنگانے۔ بیڑہ ارا واقعہ مریرہ۔ اسٹ و شین نا باوه (شکر خان) نا نا جوڑی ہرا کہ بھاز چلم چنگک نا سوب آن اٹی بی نا شکایت مریک، ایلو و شین نارے (دانا پین اے ناول

راہوٹی اٹی لکھنکار۔ دا ناول ”چراغ ناروشنائی“ نا کسہ اسے خاہوت، بلکن اسے خاہوت اسے نا اسے باقی (مشر) و شین نا زند انا زری آ چرخ یک۔ و شین اسے خلق اسے اٹی ودی مریک۔ ہندا خلق انا پرائمری اسکول اٹی پنچیکو جماعت اسکان خواتک۔ اوکان پدشار انا ہائی اسکول آ

کاپک۔ دا شار انا اسکول اٹی میٹرک کنگنٹ آن پد ایلو بھلا شار آ کاپک۔ داڑے ایف ایس سی ولدا ہندا شار اٹی میڈیکل کالج اٹی خواتک، ایم بی بی ایس یک۔ و شین شار انا پرائمری تعلیم آن پد کہ شار انا اسکول آ کاپک، اودے اونا باوه سائیکل آ دیک اٹیک۔ ولدا کہ ایلو بھلا شار انا کالج اٹی خواتک تو ہمو شار اٹی کالج نا ہاسل اٹی

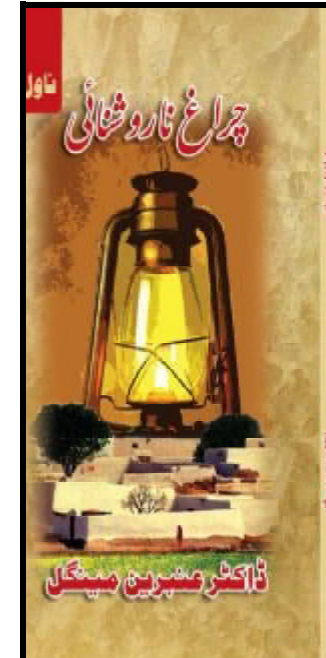
نا مون اے براہوٹی ادب نا پارہ غا کرے۔ مسٹیکو دا ہیبت ہم حوصلہ افزا اے کہ ڈاکٹر گودی لس لکھنگ اے تو اردو آن بنا کرے، و لے تینا تخلیقی کاریم تے براہوٹی زبان اٹی برجا تخانے، کہ اونا افسانہ غا تا مجموعہ ”صحب انا منزل مر اف“، ناول ”چراغ ناروشنائی“

پناتے کن کسہ 2008ء، پاک ایجوکیشنل پروڈکشن لاہور، ”صحب انا منزل مر اف“ (براہوٹی افسانہ، براہوٹی 2009ء، براہوٹی ادبی سوسائٹی)، ”پرک آتال“ (براہوٹی، پناتے کن کسہ 2019ء، نیو کالج پبلی کیشنز کوئٹہ)، ”اللہ اکبر“ (براہوٹی، واقعہ، 2020ء رخشان پبلشرز)۔ شمشیکو ہندا ناول اے کہ برجاسال (2020ء) اٹی اوتان کلچر اکیڈمی نا مک اٹھینگ کنگانے۔

اسے ہیبت اس اسپکا تو ماپوس یک و لے ولدا حوصلہ افزا مریک کہ ڈاکٹر عزیزین مینگل 2007ء، 2008ء و 2009ء اٹی سال اٹی اسے کتاب اس لکھا، اوکان پد 2010ء آن 2018ء اسکان 9 سال اٹی اونا سچ اے کتاب اس مون آ بتو، لگا کہ ہندن کہ او لکھنگ اے اٹانے، و لے 2019ء اٹی اونا کتاب ”پرک آتال“، 2020ء اٹی ارا کتاب ”صحب انا منزل مر اف“، اے تو بھاز کوشٹ

ان پد ہم دوٹی کنگنٹ کٹھ، و لے افسانہ اس کہ عامر فیاض نا میٹرک آ کتاب اٹی ہندا پن یعنی ”صحب انا منزل مر اف“ نا پین اٹھینگ مسے، اودے خواناٹ۔ دا افسانہ اٹی افسانہ نا کلنیک نارواٹ نزوریک تو اریر و لے فکری وڑ اٹ کتے Visionary لگا و بھاز متاثر کرے۔ ہندا سوب اے کہ داسہ ڈاکٹر عزیزین مینگل نا ناول ”چراغ ناروشنائی“

ارٹیکو دا ہیبت ہم براہوٹی ادب کن حوصلہ افزا اے کہ ڈاکٹر عزیزین مینگل تینا لکھنگ نا بناوے تو اردو زبان اٹی کرے، و لے اوکان پد تینا قلم

اوتان کلچر اکیڈمی

پبلشر عبدالغفور گلدار پرنٹر عزیز ذیشان روڈ کوئٹہ خان شیک کرسا 302 فیز 1 یونیورسٹی کمپلکس
جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

28 نومبر-04 دسمبر 2020ء

تقدیر ناگیگ

براہوئی ادب نابارواں داہیت واروارا پائنگ کہ اوئی تقدیر نا
وس و سگ اف۔ داہیت تینا جاگہ غاراست ہم ارے، ولے
اینو نا بدل مروک آحالیت اک داٹی بھاز آبدلی تے اتنگ نا
سوب مسنونہ ن خفہ کہ اینو نوشت آتیا ہیبت کنگ نا بناسنے، دانا
آب اخس ء، داڑا ہیبت کنگ نا بھاز گنجائش ارے، ولے بھلو
کچ اسے ٹی چست مروک آسوج اک دادرک ء ایترہ کہ اینو نا
بدل مروک آحالیت اک تقدیر سگپنگ نا ہیبت آتے فسانہ
جوڑ کرینو۔ اینو نا ورناتیا ایب کیب ء ہر سا حالیت آتے پہہ

.....عبدالقیوم بیدار

براہوئی زبان نا پنی آادیب، پوکار، شاعر، ٹی وی نا
کمپیئر پروفیسر عزیز مینگل ایماندار براہوئی ادب
اٹ بے مٹ ء کاریم کرسا 6 نومبر 2015ء نا
دے دا جہان فانی آن موکل کرے۔ پروفیسر
عزیز مینگل نا کزیت آن براہوئی ادب ء بھلو
نشان اس رینگا، اتنے کہ براہوئی ادب اٹ اونا
علمی، ادبی کاریم گیرام کنگ مفسہ۔ پروفیسر
عزیز مینگل براہوئی زبان نا مٹکن آوز آتے پٹ
پول کرسا تینا شاعری و مضمون تیٹی نوشتہ کرے، و
گوہنگو آوز آتے اسے وارولدا امون آلیس و تینا
چندی کتاب آتا پین تے ہندا لوڑ آتیاں تچا، دن
کہ چپوہ (شاعری)، ہیشپہ (شاعری)، تمل
(شاعری)، شمشاک (ہائیکو)، برنچ (ہائیکو)،
دو جان (چناتے کن نظم)، شلی (شاعری)،
تجلائی (غزلیات)، تلوہ (شاعری)، تیرونک
(روباعیات)، بیلی (شاعری)، شوشکو
(شاعری)، شیوال (شاعری)، اشکیل
(شاعری)۔ داہیان بیدس پروفیسر عزیز مینگل

مسنے۔ ہراڑے کہ سیاسی و راجی حوالہ غابلیک مون آ بسنو و
ادب نا پڑ آ ہم بدلیک محسوس کنگ انگ ء۔ اینو نا ورناسٹی آ
سفت و واہ واہ غان پیش تمسایرہ حتی آ دروشم آتے امنا کنگ نا
کنڈ آ روان خنگلک۔ اینو ورننا نوشتوگ آن دا اومیت تھک
مریک کہ او بروک آ وخت اٹ تینا زبان و ادب ء شون متنگ
اٹ سرسبب مرو۔ بدلی ناکس اس دا گراغان خنگلک مریک کہ
اینو لائی تے لائی و نا بودی تے ساف و پاش لوڑ آمیت نا بودی
پانگ انگ ء۔ ورننا ک تینا نوشت آتے قلم ناسٹن آ آتساق
ء پاش کنگ اٹ لگوک ء۔ وخت اس کس کہ نوشت آتیا سکتی،
خوکی ء مومن آتساق سفتی گپ و تران مسک، وپدر تکلکو آتے ہرو
بروشیف خنگلک کہ، دارویہ چٹ ء کچ سیٹ داسہ ہم ساڑی مرو،
ولے او پاست خنگلک اٹی ء۔ وخت اس کہ تینا ئی گری تیان
ایڑتر نوشت آتیا و فاقا نوشتوگ نا تعلقہ داری ء اسے گنڈتسا ہیبت
متنگ ء۔ براہوئی ادب نا پڑ آ دروم نا کنڈ آ روان تقدیری عمل
آن دا پاش خنگلک انگ ء کہ داسہ زبان و ادب نارواں اگ کہ

براہوئی ادبی حوال

لسانیات نازی آ ہم کاریم کرے۔ دارواں او
براہوئی، ہندی، سنسکرت تون سکتی نہہ زبانی لغت
ء ہم پٹ و پول کرسا اسے بھلو کتاب اس نوشتہ
کرے۔ اونا گل آن بھلا کاریم نہہ زبانی لغت ء،
ہرا وروسانس بورڈ قومی تاریخ و ادبی ورثہ ڈویژن
اسلام آباد نا نیمہ غان شیک مس۔ دا نہہ زبانی
لغت اٹی اردو، براہوئی، بلوچی، پشتو، پنجابی،
سرائیکی، سندھی، فارسی و انگریزی زبانک ادارے۔
شش و نیم سد پینہ غان زیات تالان دا لغت ء اسے
وارولدا اردو سانس بورڈ ہندا سال 2020ء اٹی
شیک کرے۔ نہہ زبانی لغت پاکستان اٹی پاروک
آ زبان تالوز آتاسا بھلو مڈی اسے۔ دالوز آتیاں
اسے ایلو نا زبان تالوز ادب معلومداری متنگ کیک۔
دا لغت لسانیات، معاشیات، علم اللسان، متکن آ
مڈیک، جہانی چاگڑ دو تاریخ نا طالب علم آتے کن
گچین معلومداری آن شپ ء۔ داڑان دا ڈیہہ انا
پاروک آ زبان تا چاہنداری آسانی اٹ متنگ
کیک۔

☆ پروفیسر عزیز مینگل نا ادبی کاریمیک
☆ اردو سانس بورڈ نا نیمہ غان شیک مروک آنہہ زبانی لغت
☆ براہوئی اکیڈمی مستونگ شاخ انا پارہ غان ادبی سیمینار

داسکان تینا وجود ء امر برجاتخانے۔
پروفیسر عزیز مینگل نابارواں پاکستان ٹیلی وژن نا
مسکو ہی اسکرپٹ ایڈیٹر و پی آپوکار افضل مینگل
پاری کہ پروفیسر عزیز مینگل زبان دانی نا حوالہ اٹ

ارے۔ او دا زبان نا گچ آتے ودفنگ کن دے و
نن ڈوگت ء۔ شاعری نا ہر صنف آ کتاب ایسنے۔
غزل مرے، نظم، رباعی مرے قطعہ، ہائیکو مرے یا
بیلی۔ او ہر وخت گراڈ گراڈ اس نوشتہ کیک۔ اونا ایلو
خوبی دادے کہ او براہوئی نا متکن آوز آتے خودی
کرسا شہیر تیٹی ایسنے۔
منہ دے مست یعنی 8 نومبر 2020ء نا دے
براہوئی اکیڈمی مستونگ شاخ انا پارہ غان اسے
ادبی ء سیمینار اس پروفیسر عزیز مینگل نایات اٹ
مولانا عبدالخالق ابا کی نامدرس ٹی اڈتنگا، ہرائی
تسنے۔
پروفیسر عزیز مینگل اینو نا نیام اٹ اف ولے اونا
نوشتہ کروک آ کتاب اک، اونا پیننگ و گچین آ
یات اک کن نن اسے بھلو سبواس اریر۔ اللہ تعالیٰ
اوناجہہ ء جنت کے۔۔۔ (آمین)۔
☆☆☆☆☆☆

سیرت سروکانات 20
حاجی شاہ بیگ شیدا
ولادت باسعادت رحمت عالم

خوش ڈغار ء خوش ء آسمان در در ء خوشی کروک
دا ڈغار آ خواجہ عالم شان اتو قدم ء تھوک
بخت ہرفو ء ڈغار ء جاہلی نا دور ہجو
حق باطل نیک و بد نا اے کہ راز آتے شہو
دوازدہ نا توبے سلوک ء ربیع الاول نا توبے
ساف اتون اینو ڈغار آت تھو ء خوب رو
مد و موسم ء ہتم نا دے دو شنبے نا کہ کس
مکہ اٹ حد اٹ حرم خواجہ دن پیدا کہ مس
خواجہ نا پیدا مینگل تون مس تجلی در در اٹ
شام بصری نا محل ہیبت نور تالان مس بسٹ
دن رکوع آ شیف مسر استار آک تینا جہ آن
انت خوشی نا اے ساعت بس نی ارف اے دم آن
کفر ء لگا دھلہ اے دم مس کہ او خنار
سے سد و شست بت مسن مس بیت اٹی دن بے توار
بس محل اٹ زلزلہ دن کسری نا لوڈو کرے
چاڑدہ کنگرہ اونا تمار اف کرے ہو ہو کرے
ساد انا دریا پراہس جٹ اٹی دن نا گمان
انت مس دریا ء ہندا سال آتیاں کسک روان
کسک ہندن نا گمان آ فارس انا آتش کدہ
خاخر نا ایڑے ہزار آ سال آتیاں کس دبدبہ
ساف سنت اوزل آن پوت تروک مسٹ آن کس
خوشبوٹ شندوک خواجہ پاک و ساف مسٹ آن کس
چوکرکی پارہ لہب نا ہلک مستائی ء دا
انت پاو ای او امر ء او نا زیبائی ء دا
مس آزاد ثوبیہ دن خواجہ نا مستائی ٹی
لمہ غان پد خواجہ ء پز او تروک دلچائی ٹی
بنگ ہموتم کس مطلب بیت انا طواف اٹی
خواجہ نا بنگ خوش مسک او ہنا اشتاف اٹی
خواجہ ء خن ہیبت خنا او، او کرے شکر ء ادا
تینا نواسہ جان اکن او دن محمد پین تنجا
بی بی نا ذہن اٹ احمد کس خدا نا قدرت اٹ
پین تون دا پیرہ لہہ یات کریر تے دا وڑاٹ

ورنا گل

بے روزگاری نا دین

اینو ہر بندرغ فریضان، مونجا و جبال اٹی نوکری پشا دا نگ ایگ رُمب کیک۔ تینا بے تعلیم آخا، میر، سڑدار، خوانوک و بے خوانوک کل ۷ بے روزگاری و بے ارغی نا جمر بلکنے کہ ہر اسٹ دو ۷ کاٹم اٹی خلوک نوکری، ارغ و باخو نا پٹنگ اٹی ۷۔ سن اگہ چٹ اس ہندا بے روزگار و خوش اف۔ اتنے؟ کل آن و دیک ای دا نکوہ کہ اینو نا ہو غنگ، نوکری تے چراغ اٹ پٹنگ یا نا پٹنگی و لنگڑی ناسوب نا چند آن بیدس کس اف۔ مُست انا زمانہ ئی ارا نا نیازی نرینہ کل سبب انا پیش تمارہ تینار روزگار و زمینداری آ، وکل اوارلاب

..... جعفر قمبرانی

لوشی، پیاز و خولم تے مچ کر سائینا دے تے شام کریہ، ہمو دے تے نن ہرن تو مزغ اٹ بریک کہ اینو نا ارا تیتی خاہوت اٹ اٹس بندرغ ۷ گل تے تار ارا اٹی تو لوک ۷۔ اسہ بندرغ اس پیسہ کلک اٹیک و مچ آخا ہوت ہندا فتنے کنیک۔ نی پا فریشانی امرودی مہف؟ نیازی تے الے، او کاریم کپس، ارا تیتی مچ شش نرینہ بے کار تو لوک ہو غہ کہ نوکری اف۔ ای سوچ کیوہ کہ نوکری اف یا افال؟ نوکری اف یا ہمت و ننے ئی کاریم کنگ نا حیثیت؟ این آئی سی (NIC) کوئٹہ نا اسریشن اسے ئی سرشار احمد و ہیت ۷ پارسا کل ۷ حیران کرے کہ ”نن اسہ وخت پوسٹ اسے کن بندرغ ہنگان تو ہزار اک بسر، انٹرو پوکے و لے اسٹ اس ہم نا آب و گرج آپور و ہوتو۔“ پانگ نا سخت دادے کہ نن تیت تینا کتی تے پہہ مہفہ کہ ننے ئی خدا ہرا لگتی تے تھانے اوہتیا نن کاریم بلپنہ، جان بڑی و آسودہ منگ نا اینو دا حالیت ۷ کرینے کہ کل نرینہ غاک ارا ئی تو لوک کینہ، و لے کاریم دو ۷ سر فنگ نا زحمت ۷ کپنہ۔ خوانندہ غاک ہم بیہ ۷ ڈگری بلکنو و لے اوفا ڈگری نا باروا اٹ او فتنے الف و ب ہم بگ۔ نا خوانندہ ہم نت و دو خلنگ و روزی کنگ نا جاگہ غاک و دزی یا تو بیکار ارا ئی تو لنگ ۷ دوست تھک۔ دا نا چند انا کتی و غلطیک ۷ کہ نن خوری و نت و دو خلنگ نا جاگہ غاک آسودہی ۷ دوست تورینن گرا امر بے ارغ مہف؟ اینو کس خواتیک تو است انا

حوال

مست توکلی انسٹیٹیوٹ آف ریسرچ اینڈ پبلیکیشنز نا پارہ

غانسد سال نابلوچ سیاسی تاریخ آشرہ

مست توکلی انسٹیٹیوٹ آف ریسرچ اینڈ پبلیکیشنز نا پارہ غان کوئٹہ پریس کلب اٹ اسر مجلس اس اڈنگ۔ مجلس نا کاشی ۷ مست توکلی انسٹیٹیوٹ آف ریسرچ اینڈ پبلیکیشنز نا ڈپٹی ڈائریکٹر محمد عمران لہڑی کرے۔ مجلس اٹی جرنلسٹ و پولکار حنیف دلراو، دانشور ڈاکٹر سلیم کرد، بلوچی اکیدی نا چیئرمین سگت رفیق، مست توکلی انسٹیٹیوٹ

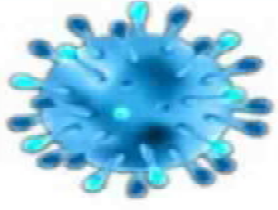
..... عمران لہڑی

بنداد آ مروک آبدلیک بلوچ سیاست آ بھاز بھلاو اٹس تھانو۔ مجلس اٹی سیاسی شخصیت آت عملی کرڈ، و اوفا صحافی کرڈ آ ہیت و گپ کنگ۔ سد سالہ تاریخ اٹی بلوچ ادب نا زہم و وزیر زمین کاریم تا جاج ۷ ہنگ۔ برطانیہ نا کوزہ ئی مروک آ حکومت و ادانائٹ و پل نا پالیسی تا بلوچستان آ زہم و سیاسی ایجنٹ آتھون اوار و اسر رائے نا کرڈ آ ہم ہیت و گپ مس۔ دا ئی ون پونٹ اسکیم، نیب انا حکومت و حیدر آباد سازش کیس اٹ بندی مروک آ بلوچ سیاسی لیڈر آتا کرڈو اوفا قریبانی تیا ہیت و گپ کریر۔ مرکزی ڈپٹی ڈائریکٹر مجلس آن تران کرسا پارے کہ اینو نا دا مجلس اٹ ساڑی چندی قوم پرست سیاسی، ادبی و خوانندہ تنظیم آتیا ن تعلق تھوک آ و رنا و کماش آک دابا و کر فیر کہ بلوچ نا بولی، ثقافت، تہذیب و تاریخ ۷ سوگو کنگ کین بلوچ سیوت اسٹ اٹا کسر ۷۔ بلوچ قوم انا گل آتے ہزار سیاسی اختلاف مرے و لے تینا قومی شناخت و وجود نا جہد اٹ کل اسٹ اٹ۔ مست توکلی انسٹیٹیوٹ ہندا سوچ ۷ دوئی کر ساستی گام ہر فینے کہ بلوچستان نا مچ آ قوم انا شونداری و سوگویی کن جوڑ مروک آ ادارہ غانا کک اٹ بلوچستان نا چنی آ

چناتے ڈکبو
نورل بلوچ

ڈکبو چناتے شار اٹ خرماک بسو یا قوم لوط انا اے ورناک بسو لولی ئی علم ۷ خوانف لمہ چناتے نی اسکول مدرسہ اٹ بے شرم آک بسو نفس ۷ حوس نا گواچی کیرہ کرینو بھاز ناپاک ارادہ تون نا فرماک بسو مستقبل ۷ نی اے متین انا سوچ خشل بچے نا عزت و ہر وہ ظالم آک بسو نفس ۷ حوس نا گواچی پھل اس کہ مس ہنا ملا و جاہل ۷ یا سڑدارک بسو

کورونا وائرس

خود کو اور دوسروں کو بچانے کیلئے چند احتیاطی تدابیر

استعمال کے بعد ٹشو کو مناسب طریقے سے ضائع کریں		کھانسنے یا چھینکنے کے دوران ناک منہ کو ٹشو یا کسی کپڑے سے ڈھانپ کر رکھیں	
بخار، کھانسی اور سانس لینے میں دشواری کی صورت میں احتیاط کریں		اپنے ہاتھوں کو باقاعدگی سے صابن اور پانی سے صاف کریں	
اگر آپ کو نزلہ، زکام ہے تو اپنے آفس، سکول یا بھیڑ میں جانے کی بجائے گھر پر رہیں		اگر آپ کو نزلہ، زکام ہے تو دوسرے لوگوں سے کم از کم 1 میٹر کے فاصلے پر رہیں	
گندے ہاتھوں سے آنکھ، ناک یا منہ کو مت چھوئیں		اگر آپ کو نزلہ، زکام ہے تو لوگوں کو گلے ملنے یا ہاتھ ملانے سے اجتناب کریں	

اپنے ہاتھوں کو

(20) سیکنڈ تک

صابن سے دھوئیں

ماسک کا استعمال

جو کورونا وائرس انفیکشن کا شکار ہیں جو کورونا وائرس میں مبتلا مریضوں کی دیکھ بھال کرتے ہیں ہیلتھ ورکرز جو عام نوعیت کے نزلہ و زکام اور فلو کا شکار ہوں

محکمہ تعلقات عامہ، حکومت بلوچستان

MG NO.10

www.dpr.gov.pk.

@dpr_gob

dpr.gob

@dgpr.balochistan

یوسف عجب بلوچ

غزل

دن چوٹ سدھا کروے اٹ و مٹ
قوم انا سودا خلورے اٹ و مٹ
غیر انا پانگ آ ایلم تے تینا۔۔
سم خلورے وا ہٹورے اٹ و مٹ
پٹ جلورے جہہ آ سرکار انا۔۔
وانے آ مرٹورے اٹ و مٹ
دا تینا سچی کباب و دا سگار۔۔
کش ترورے وا کنورے اٹ و مٹ
داڑے یوسف راست پانگ جرم اسے
واہم ہڑدے چپ سلورے اٹ و مٹ

ایم فل وریرسج کن کنے کل آن گچین انبر
ایف ایس سی آن پد غلام اسحاق خان انشی
ٹیوٹ آف انجینئرنگ سائنس اینڈ ٹیکنالوجی
ٹی داخلہ کن انٹری ٹیسٹ، تیاری کنا
جوان کس۔ ہندا سوب آن سد رسد اسکالر
شپ تون اور داخلہ ریٹنگ کئے۔
ایلک کنا خوانگ ء الاراء وچلو چلو روزگار
کریرہ۔ ہموکان جوان ء کٹیا اس تا مسکہ۔
کنے ٹو پھو کنا خرچ ء ہم مون ترہہ۔
ہندا سوب آن ای بھار دجی اٹ خوانا۔ ایلو
پارہ غان تعلیم نافیس آک ایہن ہم اسکالر
شپ آ ترہہ۔
مطلب کہ ہفتیکو کلاس اٹی ہر اتم کنز کراچی
آ بسن، ہموچ ویل آک ایف ایس سی و
یونیورسٹی ٹی داخلہ ہلنگ آن گڈ چنار۔ و
سر سہی ناسفر بنا کر یس۔
اسے راستی اس دا ہم ارے کنا ایوگا اے ای پٹ
و پولی ء کاریم کیو، یاد پارہ غار حجان ء کنا تو
کل غلام اسحاق خان اسی ٹیوٹ اٹی پروفیسر
فضل احمد خالد (ستارہ امتیاز) نارفا منگ و
حوصلہ افزائیک ء کہ ای یونیورسٹی ٹی فیصلہ
کریت کہ کنے پٹ و پول نا پڑ آ ہونوی ء۔
یونیورسٹی آن 2009 ء اٹی فارغ مسٹ، و
ہندا سال آ اینگریو پولیور اینڈ کیمیکل کراچی ٹی
ملازمت بنا ء کریت۔ اسے سال اس نوکری
کریت، ہندا نیام اٹ چندری ملکی و پشمن ملکی
اسکالر شپ پروگرام و ادارہ غانمون رابطہ
کرسا کریت۔ ہندا وخت آتیا کنے جاپان،
کوریاء، کینیڈا، جرمنی، امریکہ و ابوظہبی آن
اسکالر شپ آک آ فرسر۔

ایف ایس سی آن پد غلام اسحاق خان انشی
ٹیوٹ آف انجینئرنگ سائنس اینڈ ٹیکنالوجی
ٹی داخلہ کن انٹری ٹیسٹ، تیاری کنا
جوان کس۔ ہندا سوب آن سد رسد اسکالر
شپ تون اور داخلہ ریٹنگ کئے۔
ایلک کنا خوانگ ء الاراء وچلو چلو روزگار
کریرہ۔ ہموکان جوان ء کٹیا اس تا مسکہ۔
کنے ٹو پھو کنا خرچ ء ہم مون ترہہ۔
ہندا سوب آن ای بھار دجی اٹ خوانا۔ ایلو
پارہ غان تعلیم نافیس آک ایہن ہم اسکالر
شپ آ ترہہ۔
مطلب کہ ہفتیکو کلاس اٹی ہر اتم کنز کراچی
آ بسن، ہموچ ویل آک ایف ایس سی و
یونیورسٹی ٹی داخلہ ہلنگ آن گڈ چنار۔ و
سر سہی ناسفر بنا کر یس۔
اسے راستی اس دا ہم ارے کنا ایوگا اے ای پٹ
و پولی ء کاریم کیو، یاد پارہ غار حجان ء کنا تو
کل غلام اسحاق خان اسی ٹیوٹ اٹی پروفیسر
فضل احمد خالد (ستارہ امتیاز) نارفا منگ و
حوصلہ افزائیک ء کہ ای یونیورسٹی ٹی فیصلہ
کریت کہ کنے پٹ و پول نا پڑ آ ہونوی ء۔
یونیورسٹی آن 2009 ء اٹی فارغ مسٹ، و
ہندا سال آ اینگریو پولیور اینڈ کیمیکل کراچی ٹی
ملازمت بنا ء کریت۔ اسے سال اس نوکری
کریت، ہندا نیام اٹ چندری ملکی و پشمن ملکی
اسکالر شپ پروگرام و ادارہ غانمون رابطہ
کرسا کریت۔ ہندا وخت آتیا کنے جاپان،
کوریاء، کینیڈا، جرمنی، امریکہ و ابوظہبی آن
اسکالر شپ آک آ فرسر۔

ایف ایس سی آن پد غلام اسحاق خان انشی
ٹیوٹ آف انجینئرنگ سائنس اینڈ ٹیکنالوجی
ٹی داخلہ کن انٹری ٹیسٹ، تیاری کنا
جوان کس۔ ہندا سوب آن سد رسد اسکالر
شپ تون اور داخلہ ریٹنگ کئے۔
ایلک کنا خوانگ ء الاراء وچلو چلو روزگار
کریرہ۔ ہموکان جوان ء کٹیا اس تا مسکہ۔
کنے ٹو پھو کنا خرچ ء ہم مون ترہہ۔
ہندا سوب آن ای بھار دجی اٹ خوانا۔ ایلو
پارہ غان تعلیم نافیس آک ایہن ہم اسکالر
شپ آ ترہہ۔
مطلب کہ ہفتیکو کلاس اٹی ہر اتم کنز کراچی
آ بسن، ہموچ ویل آک ایف ایس سی و
یونیورسٹی ٹی داخلہ ہلنگ آن گڈ چنار۔ و
سر سہی ناسفر بنا کر یس۔
اسے راستی اس دا ہم ارے کنا ایوگا اے ای پٹ
و پولی ء کاریم کیو، یاد پارہ غار حجان ء کنا تو
کل غلام اسحاق خان اسی ٹیوٹ اٹی پروفیسر
فضل احمد خالد (ستارہ امتیاز) نارفا منگ و
حوصلہ افزائیک ء کہ ای یونیورسٹی ٹی فیصلہ
کریت کہ کنے پٹ و پول نا پڑ آ ہونوی ء۔
یونیورسٹی آن 2009 ء اٹی فارغ مسٹ، و
ہندا سال آ اینگریو پولیور اینڈ کیمیکل کراچی ٹی
ملازمت بنا ء کریت۔ اسے سال اس نوکری
کریت، ہندا نیام اٹ چندری ملکی و پشمن ملکی
اسکالر شپ پروگرام و ادارہ غانمون رابطہ
کرسا کریت۔ ہندا وخت آتیا کنے جاپان،
کوریاء، کینیڈا، جرمنی، امریکہ و ابوظہبی آن
اسکالر شپ آک آ فرسر۔

کریرہ۔ و نیوٹن و اسٹیفنگ ہانگ نا وڈا انگا

☆☆☆☆☆☆

راج یار جان عبدالصمد.....تعلیم بے کارہنپک

اینوگہ سوشل میڈیا نا دور ء وای پک پانگ
کیوہ کہ ہر بندرغ نا خواری نا بھرم نا ہیبت ء
ای کنگ خواوہ، خوانوگ آتیاں کل یا گڑا بھلو
کچ اس دا بابت معلومدار مرو ء۔ دا پن
کیمرج یونیورسٹی نا کل آن کم سن آ
سائنسدان یار جان عبدالصمد نا ء۔ یار جان
بلوچ نا پن سوشل میڈیا ہندن تالان ء کہ
ہر بلوچ اوڈا گر کنگ اٹی ء کہ او نا ڈیہہ آن
ہنوگ ء اسے ہندن ء بندرغ اسے ہر تعلیم نا پڑ
آ بھلو سر سہی اس دوئی کرینے۔ یار جان نا
بابت ویب آکبھی نوشت آک ساڑی اریہ،
واوگ انگریزی اردو و ایلو بولی تیتی ء، ای
خواہسہ کہ او نا دست راستی ء تینا بولی ٹی ہم
کیو، و اسے استاد اسے نا حیثیت اٹ تینا
طالب علم آتے علم ناروشانی آن پادار کنگ
کیو۔ گڑا ای دا رداٹ یار جان نا بابت
گڑا اس معلومدار تے دوئی کرسا تینا بولی
ٹی ہڑسنگ نا کوشت کرینٹ۔

.....کا مرید زیب النساء

زیات کوشت کرینٹ، تو کنا باوہ کنا خاطر آن
کل ء ہر فے بس کراچی نا علاقہ لیاری ٹی
جہی مس۔
اولیکو وار کما کراچی آسٹ تو حیران تیان
جران سلیم، داچٹ پوسکن و بھار جتا ء
دینا اس کس۔ ہر نیمہ غاگا ڈی، ٹریفک، لیٹ
آک سر۔ نکان کما ای دالیٹ آتے ختا تو
کنے لگا کہ ای روشنائی تا شمار اسے ٹی
دا لوز آتے بنک تو کنا خن تیان خویک
آک یلہ مسر۔ و باوہ جان کنا خن تیان تینے
ڈاک۔ ای پین فریشان مفر۔ او وخت آ آی
ہفتیکو کلاس نا طالب علم اس نہ۔ کنا است
پنا۔ و لے کنا تربیت اٹ ہندا ادار کس کہ
اسل انت کہ مرے حوصلہ و جرت آن کاریم
بلوٹی ء۔ دا ہیبت ء سر جہی اٹ پہہ منگ آن
گڈ کہ انگریزی ہیل کنگ المی ء، ای باوہ ء
پاریٹ کہ ہندا لیاری ٹی چندری انگریزی
میڈیم اسکول آتا پوسٹر آک خلوک ء، کنے
ہندا ڈے داخلہ بو۔

انگریزی ہیل کنگ کن تینٹ کوشت ء بنا
کریت۔ وخت اس کہ انگریزی اخبار اس
خنوسٹ، خوانا تے۔ وخت اس گرامر نا
کتاب اس خنوسٹ، خوانا تے۔ اسکول نا
استاد آک ہم انگریزی پہہ کنگ اٹ مدت
کریرہ۔ دانسکہ تو چلو اسکول اس، و لے
استاد آک تے بھار خواری کش سر۔ سنے
است اناہب اٹ خوانفیرہ۔
ہر اتم کہ میٹرک نا امتحانک بنا کریرہ، کل کنے
ہندا سلاہ ترہہ کہ نقل کر، و لے ای پاریت ای
نقل کرہ۔ افس کہ نمبر ہلو، تینا خواری اٹ

جندتے ہمو وخت آتے یات کرسا پاک کہ
کنا تعلقدار ای اسے ہندن ء علاقہ اسے آن ء
کہ اوڈے تعلیم نا زیات رواج اف۔ بلکن
ہراک کہ چٹھی اس نوشتہ کیوہ یا خوانگ کیوہ
اوگ ہم ہورتیا حساب مسرہ۔ کنا جندا نامہ
باوہ اسکول نا مون ء ہم ختو۔ و لے اوقا
است اٹ دا جوزہ کس کہ کن خوان، داراست
ء کہ کن زمیندار اُن، نا زینک ہم بھار ء،
و لے خشکاہ منگ نا سوب آن اوقھتیاں
اوش فصل منگ کہ اوش مروئی ء تا۔
کنالہ جیبا کنا گرج آتے پور و کنگ کن انت

والدین کا فرض بنتا ہے کہ اپنے بچوں کو پولیو جیسے موذی مرض سے بچائیں

- پولیو کی تدارک کیلئے معاشرے کے ہر فرد نے کردار ادا کرنا ہے۔
- معاشرے کے ہر موثر شخص کو پولیو کی روک تھام کیلئے، مہم چلانی چاہئے۔
- پولیو کے شکار بچے والدین کیلئے پریشانی اور ذہنی اذیت کا سبب بنتے ہیں۔
- اپنے بچوں کو اپنا بچ ہونے سے بچانے کیلئے پولیو کی ویکسین ضروری پلائیں۔
- پولیو قطرے پلانے والے اہلکاروں کی معاونت ہم سب کی ذمہ داری بنتی ہے۔
- پانچ سال تک کے تمام بچوں کو پولیو کے قطرے پلائیں۔

محکمہ تعلقات عامہ حکومت بلوچستان

MG NO.9

www.dpr.gob.pk.

@dpr_gob

dpr.gob

@dgpr.balochistan